

О. ХЕНРИ

ЖЕРТВА НА СЛУЧАЯ

Превод от английски: [Неизвестен], 1983

chitanka.info

Главният редактор на списание „Домашно огнище“ определя по специална система кои ръкописи да отпечата. Той не пази теорията си в тайна, а, напротив, ще ви я разкаже с удоволствие, докато седи благосклонно усмихнат зад масата от червено дърво и се почуква леко по коляното с очилата си със златна рамка.

— Нашето списание няма нужда от щатни рецензенти — казва той. — Ние получаваме отзиви за постъпилите при нас ръкописи непосредствено от читателите, принадлежащи към най-различни кръгове.

Такава е теорията на нашия главен редактор; а ето как остроумно я прилага той на практика.

Като получи поредния куп ръкописи, той си ги напъхва по джобовете и ги раздава още същия ден. Служителите на редакцията, портиерът, метачът, момчето в асансьора, куриерите, келнерите в кафенето, където главният се отбива през деня, продавачът в будката, където си купува вечерния вестник, бакалинът, млекарят, кондукторът в трамвая, с който в 5.30 пътува за града, контрольорът на спирката на Шестдесет и някоя улица, готвачката и камериерката в дома му — това са рецензентите, на чийто съд той предоставя изпратените в списанието ръкописи. А ако при завръщането му в лоното на семейството джобовете му не са се изпразнили, останалото се връчва на жена му, за да го прочете, когато заспи малкият. След няколко дни главният, минавайки по същия път, прибира ръкописите и се запознава с присъдите на своите разнокалибрени рецензенти.

Този начин на подборане на материали се оказва твърде успешен и броят на абонатите, ако се съди по притока на обявите, се увеличава с нечувана скорост.

„Домашно огнище“ издава също и книги, в това число някои произведения, ползващи се с голям успех, при това всички те, според думите на главния редактор, са били одобрени от армията доброволни рецензенти. Наистина, имало е случаи (ако се вярва на някои приказливи служители), когато издателството доверило се на рецензентите, е изпускало ръкописи, публикувани по-късно от други издателства и имащи шумен успех.

Така например (твърдят злите езици), романът „Възходът и падението на Сайлас Летъм“ не харесал на момчето от асансьора; куриерите единодушно отхвърлили „Господарят“; трамвайният

кондуктор се произнесъл с пренебрежение за „Каретата на епископа“; „Избавлението“ бракувал служителят от абонаментния отдел, в дома на когото се настанила за два месеца тъща му, портиерът, връщайки „Приумиците на кралицата“, казал за автора: „Ама че умник!“

Въпреки това „Домашно огнище“ остава вярно на своята теория и своята система; доброволни рецензенти никога няма да му липсват — те всички, от младата стенографка на редакцията до огняря в сутерена (неговият отрицателен отзив лиши издателството „Домашно огнище“ от ръкописа на „Направо ад“), се надяват рано или късно да заемат мястото на главния редактор.

Алън Слейтън добре познаваше порядките в „Домашно огнище“ когато седна да пише повестта си „Преди всичко любов“. Слейтън непрекъснато се въртеше из редакциите на всички списания в Ню Йорк и бе изучил най-подробно скритите им механизми.

Той знаеше не само това, че главният редактор на „Домашно огнище“ раздава ръкописи за отзив на най-различни хора, а знаеше също, че чувствително-романтичните истории отиват в ръцете на стенографката мис Пафкин. Главният имаше още един своеобразен номер: той винаги криеше от рецензентите имената на авторите, да не би някое гръмко име да повлияе на обективността на оценката.

Повестта „Преди всичко любов“ беше любимата рожба на Слейтън. Той работи над нея половин година, като вложи всичките сили на ума и сърцето си. Тя бе посветена цялата, от първия до последния ред, на любовта — чиста, възвишена, романтична, пламенна, истинска поема в проза, превъзносяща божествения дар на любовта (цитирам по ръкописа) над всички земни блага и почести, отреждаща ѝ място между най-прекрасните награди, с които небесата могат да дарят човека. Авторското тщеславие на Слейтън не знаеше граници. Той бе готов да пожертвува всичко на този свят, само и само да се прослави в избраното поприще. Изглежда беше съгласен да си отсече дясната ръка или да се предостави на разположение на някой колекционер на апендикси, стига да се сбъдне заветната му мечта: да види поне една своя рожба отпечатана на страниците на „Домашно огнище“.

Слейтън завърши повестта „Преди всичко любов“ и я занесе собственоръчно в „Домашно огнище“. Редакцията на списанието се помещаваше заедно с много други кантори и учреждения в една голяма

сграда, където върховната власт се намираше най-ниско долу, в ръцете на портиера.

Едва Слейтън пристъпи прага и тръгна към асансьора, през фоайето прелетя една месомелачка, събори шапката на писателя и улучи стъклената врата, така че се разлетяха парчета. След въпросната кухненска принадлежност излетя портиерът, тромав и нескопосан тип, чорлав, без тиранти, изплашен и задъхан. По-нататък метателният снаряд бе последван от измърляна дебелана с развяващи се коси. Портиерът се подхлъзна на мозайката и се строполи с отчаян вопъл. Жената се хвърли върху него и се вкопчи в косите му. Той отчаяно изрева.

Като поизля яда си, разярената фурия се надигна и тържествувайки като Минерва, отмарширува нанякъде из тайнствените недра на семейното гнезденце. Портиерът, пъшкайки от болка и унижение, се изправи на крака.

— Това е то семейният живот — каза той на Слейтън с горчива усмивка. — А на времето си не съм спал по цели ноци, да мисля за нея. Простете сър, шапката ви си изпати. Вие няма да разкажете за това на никого, нали? Не бих искал да си изгубя мястото.

Слейтън отиде до асансьора и се изкачи до редакцията на „Домашно огнище“. Той предаде ръкописа на редактора, който обеща след една седмица да отговори става ли „Преди всичко любов“ за печат.

Слизайки с асансьора, Слейтън си състави план на военните действия. Идеята го озари внезапно и той не можеше да не се възгордее, че у него се е родила толкова гениална мисъл. Същата вечер той пристъпи към изпълнение на грандиозния си план.

Мис Пафкин, стенографката на списание „Домашно огнище“, живееше в един и същи пансион с нашия писател. Тя беше мършава, поувяхнала и сантиментална старееща мома; Слейтън се бе запознал с нея малко преди това.

Ето в какво се състоеше дръзкия и самоотвержен замисъл на писателя: той знаеше, че главният редактор на „Домашно огнище“ се осланя напълно на мнението на мис Пафкин за ръкописите на прочувствено-романтични теми. Вкусът ѝ отговаряше точно на вкусовете на огромното множество най-обикновени жени, които поглъщат жадно романи и разкази от този сорт. Смисъл и същност на

повестта на Слейтън представляваше любовта от пръв поглед — упояващо, непреодолимо, потресаващо чувство, което принуждава мъжа или жената да познае избраницата или избаника си за миг, при първия зов на сърцата. Какво ще стане, ако той се опита сам да внуши на мис Пафкин тази божествена истина? Тогава тя сигурно, завладяна от новите за нея възхитителни чувства, горещо ще препоръча на редактора да издаде повестта „Преди всичко любов“.

Така мислеше Слейтън. И още същата вечер заведе мис Пафкин на театър. Следващата вечер в полутъмната гостна стая на пансиона той пламенно и се обясни в любов. Той редеше един след друг цитати от своята повест и накрая мис Пафкин склони глава на рамото му, а в главата му вече се рееха виденията на писателските лаври.

Но Слейтън не се задоволи само с обяснения в любов. Това е решителен момент в неговия живот, каза си той, и като истински спортист „пожертвува всичко за победата“. В четвъртък той и мис Пафкин се венчаха.

Храбри Слейтъне! Шатобриан завърши дните си в мансарда, Байрон ухажваше вдовица, Кийтс умря от глад, Едгар По се пропи, Де Куинси пушеше опиум, Ейд се засели в Чикаго, Дикенс носеше бели чорапи, а Мопасан — усмирителна риза. Том Уотсън стана популист^[1], пророк Йеремия заплака — и всичко това заради литературата, но ти надмина всички: за да си проправиш път до Олимп, ти си взе жена!

В петък сутринта мисис Слейтън тръгна към редакцията: трябва да върне дадените ѝ за отзив ръкописи, каза тя, и да съобщи, че напуска.

— Има ли там... ъ-ъ... между разказите, които връщаш, нещо, което специално да ти е харесало? — попита Слейтън с тръпнещо сърце.

— Да, една повест... много ми допадна — отговори жена му. — От толкова години не съм чела нищо подобно, толкова е мило и истинско — просто самия живот.

През деня Слейтън полетя към редакцията на „Домашно огнище“. Той чувствуваше, че тъй желаната награда е вече в ръцете му. След като издадат повестта му в „Домашно огнище“, утре го очаква славата.

В приемната го спря куриерът. Самият главен редактор много рядко благоволяваше да беседва лично с отхвърлените автори.

С тайно ликуване Слейтън лелееше в душата си сладостна надежда: сега неговият блестящ успех ще съкруши това хлапе!

Той попита за своята повест. Куриерът влезе в светилището и изнесе от там голям натъпкан плик, като че ли пълен с хиляди чекове.

— Стопанинът нареди да ви кажа, че съжالياва, но вашият ръкопис е неподходящ за нас.

Слейтън остана като гръмнат.

— Кажете — промълви той заеквайки, — дали мис Паф... тоест моята... мис Пафкин... е върнала днес повестта, дадена и за четене?

— Ама разбира се — отговори всезнаещият куриер. — Чух как сам старият каза, че според мис Пафкин повестта е първо качество.

Казва се „Богатият жених, или тържеството на скромната труженица“... Я чуйте — продължи куриерът доверително, — вие сте Слейтън, нали? Изглежда аз тук нещо съм объркал. Одеве стопанинът ми бе наредил да раздам ръкописите, пък аз да сбъркам кой е за мис Пафкин и кой — за портиера. Но аз мисля, че това не е беда.

Тогава Слейтън се загледа и видя на корицата на своя ръкопис, под заглавието „Преди всичко любов“, надраскана с молив, присъдата на портиера:

„Да беше лъгал още!“

[1] Член на фермерска партия от края на XIX век в САЩ (Б.пр.) ↑

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 6 от 1983 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.